

## ZPRAVODAJ SDRUŽENÍ PRO UMĚLECKÁ ŘEMESLA

## NAD SOUTOKEM LABE A ORLICE



## Z obsahu

Hradecká škola	1-2
Na valné hromadě	3
Informace	3
Vivat Akademie!	3-4
Zkoušky	4
Licence	4-5
For Habitat	5
Rukověť	5-6
Do škol	6
Výzva	6
Deset mistrů	7-8

Hradec Králové je odedávna městem výtvarníků, literátů a výrobců hudebních nástrojů. Ne nadarmo o něm náš první prezident hovořil jako o „Salonu republiky“. Je nasnadě, že takovéto prostředí přímo volalo po vzniku odpovídajícího vzdělávacího zařízení, které by nadále prohlubovalo znalosti v oborech stavby hudebních nástrojů a předávalo je dalším generacím studentů. Mělo se však týkat nejen těchto, ale i příbuzných a nezbytných oborů uměleckořemeslné a uměleckoprůmyslové výroby. Chceme-li sledovat vývojovou linku dnešní Střední uměleckoprůmyslové školy hudebních nástrojů a nábytku, musíme se vrátit do začátku sedmdesátých let minulého století. Tehdy byla postavena její hlavní budova jako součást areálu škol, ohraničeného ulicemi Hradeckou a 17. listopadu. Budova a vedlejší domov mládeže byly vybudovány jako školské zařízení pro výchovu klavírníků a truhlářů firmy Petrof. Absolventi odborného učiliště směřovali do některé z provozoven koncernu Československých hudebních nástrojů, jenž i v té době patřil k podnikům s vysokou úrovní řemeslné kvalifikovanosti zaměstnanců.

Tomuto účelu sloužila škola až do počátku devadesátých let, kdy byl do funkce ředitele jmenován Mgr. Václav Kosina, který ji vede dodnes. Nový ředitel instinktivně vycítil potřebu společnosti a města obnovit zde uměleckou školu a vsadil na kartu rozšíření výuky uměleckého řemesla. Jak se později ukázalo, byla tato

strategie nejen správná, ale nanejvýš prozíravá. Pomohla škole přenést se přes všechny optimalizační nástrahy a zároveň podchytit i vzrůstající zájem mladých lidí o výtvarné vzdělávání. Škola se nejprve soustředila na kvalitu výuky uměleckořemeslných dovedností jako je řezbářství, umělecké truhlářství, soustružení dřeva, vykládání dřeva či tradiční povrchové úpravy. Kvalitní výukou uměleckořemeslných oborů byly vytvořeny základy pro vznik oborů uměleckoprůmyslových z nichž nejvýznamnější je konstrukce a tvorba nábytku, nyní nazývaný design interiéru. Tento obor byl do výuky zařazen ve školním roce 2001/2002 a tak odcházejí ze školy do života pravidelně i absolventi této kvalifikace.

Ve školním roce 2007/2008 se podařilo obnovit také výuku stavby hudebních nástrojů a to jak klávesových, tak i strunných a tím navázat na tradici sahající hluboko do první poloviny dvacátého století. Tímto návratem ke kořenům se škola přihlásila ke všemu dobrému, co jí předcházelo a vzniklo tak svým způsobem jedinečné školské zařízení, které nemá ve středoevropském regionu obdoby. Zadání letošních maturitních prací znělo: „Při tvorbě uměleckořemeslného interiérového prvku využij jakoukoliv nábytkářskou zdobnou techniku, kterou jsi se naučil v průběhu studia“. V první chvíli po zadání zavládly v řadách studentů rozpaky, protože všichni očekávali přesně definovaný úkol a tady se jim najednou dával nečekaný prostor a volnost. Po prvním zaváhání se ale všichni pustili do horečných příprav, protože na kvalitní dílo se vždy času nedostává a dal by se zde na tomto místě parafrázovat výrok jednoho slavného výtvarníka, že dílo není nikdy zcela hotovo. Je pouze opouštěno v určité fázi rozpracování. Je dlužno podotknout, že ani jeden z maturantů nepojal svou práci jako nutné zlo. Naopak, všichni se pustili do díla se zatvrzelým předsevzetím ukázat všem spolužákům, pedagogům, zkrátka celému světu, že jsou zde noví umělci kytaráři truhláři a řezbáři a je nutno s každým z nich v příštích letech počítat na trhu práce s uměleckým řemeslem a designem. Na škole se učí především zdobné techniky zpracovávající libovolným způsobem dřevo v jeho různých modifikacích a povrchových úpravách. Časově nejnáročnější je patrně řezba a intarzie, z povrchových úprav asi pozlacování plátkovým zlatem.





Tuto techniku si vybralo hned několik maturujících řezbářů a zvládli ji na výtečnou. Na pravidelné letní výstavě měly právě tyto práce největší ohlas návštěvníků. Škole ke cti je nutno přiznat, že nevystavuje jen reprezentační výběr maturitních prací, ale každoročně prezentuje všechny dokončené práce bez ohledu na známku, jakou byly ohodnoceny. Celkově se dá konstatovat, že letošní maturanti opět posunuli laťku kvality o stupínek výš.

V současné době se studenti školy pravidelně zúčastňují soutěží typu SOČ nebo TurboCAD, kde rovněž pravidelně obsazují v celostátních kolech přední místa.

Výraznou osobností této školy je studentka Šárka Mecnerová, jejíž designérský počin s názvem odpočivné křeslo HENRY natolik zaujalo na loňské Designstory Karla Pacáka, hradeckého výrobce čalouněného nábytku a majitele firmy Polstrin design, že jej zařadil do svého výrobního programu.

Vedení školy i nadále sází především na výchovu špičkově kvalifikovaných a precizních výrobců uměleckého řemesla. O tom svědčí i pravidelné prázdninové výstavy maturitních prací v krajském Muzeu východních Čech, které



už tradičně patří ke kulturním událostem oživujícím Hradec Králové v letních měsících. Kvalitu výuky dokládá i ta skutečnost, že se absolventi hradecké „umprumky“, jak jí říkají občané města, velice dobře uplatňují nejen na tuzemském trhu práce. Bývalí studenti školy pracují v restaurátorských dílnách a nábytkářských firmách po celé Evropě.

Škola však nezapomíná ani na své kořeny a poskytuje zázemí Českému svazu výrobců hudebních nástrojů i Českému klavírnickému svazu a úzce s nimi spolupracuje. Učitelé i vedení školy spatřují svůj historický vzor v předválečném Bauhausu.

Právě nyní vznikají na škole vzdělávací programy, které by pomohly pedagogům uskutečnit snahu přiblížit se tomuto vzoru. Díky nadšení a schopnostem několika zapálených lidí získalo město nad soutokem Labe a Orlice v poměrně nedávné době důstojnou a kvalitní uměleckoprůmyslovou školu, kterou se může právem pyšnit.

Ing. Jindřich Rychter





## Na valné hromadě

Poslední řádná valná hromada sdružení Rudolfinea, o.s. se sešla dne 1. listopadu 2007 v Kongresovém sále sídla Hospodářské komory České republiky ve Vysočanech. Podrobný zápis je zveřejněn na našich webových stránkách ([www.rudolfinea.cz](http://www.rudolfinea.cz)). V této krátké informaci se omezíme na nejdůležitější body jednání, shrnuté v závěrečném usnesení, uvedeném na tomto místě v plném znění.

Valnou hromadu navštívil jako host ing. Aleš Grof (bývalý zaměstnanec investičního odboru MK ČR, nyní soukromý poradce) a seznámil přítomné s projektem Centra uměleckých řemesel v Terezíně. Zastupitelé tohoto města, které po odchodu vojenské posádky disponuje řadou prázdných budov a dostane grant EU na revitalizaci města, mají velký zájem o vytvoření Centra uměleckých řemesel. V něm by se pořádaly ukázky jednotlivých řemesel, workshopy pro širokou veřejnost, různá tematická školení a akce. Rudolfinea by v tomto projektu zastávala funkci odborného garanta.

Členka Sektorové rady uměleckých řemesel (i našeho sdružení) Dana Machátová informovala o poslání a činnosti tohoto nového orgánu, ustaveného Ministerstvem sociálních věcí k monitorování veškerého dění v daném oboru uměleckých řemesel. Sektorová rada, organizovaná Národním ústavem odborného vzdělávání a Treximou Zlín, agenturou, která spravuje tzv. Integrovaný systém typových pozic a Katalog typových pozic ([www.istp.cz](http://www.istp.cz)). Úkolem Sektorové rady UŘ je např. monitorování trhu práce, deklarace potřeb jednotlivých sektorů a oborů, komunikace s institucemi, vzdělávání v oboru včetně celoživotního. V rámci velkých změn v souvislosti s novým Zákonem o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání č. 179/2006 Sb. a chystanou změnou živnostenského zákona chce MŠMT zrušit výuku některých oborů uměleckých řemesel. Sektorová rada má fungovat do podzimu 2008, ale i poté mají Trexima a HK ČR zájem o její další působení a hodlají ji financovat. Na valné hromadě se projednávala účast sdružení na veletrhu For Habitat, průběh letošních mistrovských zkoušek i akreditace pro rekvalifikaci na restaurování uměleckořemeslných prací (podrobnější informace samostatně na jiném místě). Dále byla věnována pozornost otázkám chodu sdružení, úpravě názvu a stanov sdružení, změn v prezidiu, zvýšení členského příspěvku, schválené v usnesení.

V slavnostní části valné hromady předali prezident Rudolfiney p. Robert Ritschel a viceprezident PhDr. Miloslav Vlk novým mistrům uměleckého řemesla Mistrovské listy: uměleckým truhlářům Karlu Mahelkovi, Václavu Novotnému, Michalu Zetkovi a Pavlu Bouškovi, řezbářům Pavlu Špeldovi, Kamilu Čelikovskému a Miloši Kohlíčkovi, uměleckým kovářům a zámečníkům Václavu Minaříkovi a Jiřímu Baťovi a umělečné pozlacovačce Naděždě Březinové. Po diskusi bylo přijato následující usnesení:

Valná hromada občanského sdružení Rudolfinea, sdružení pro umělecká řemesla, konaná dne 1. 11. 2007 v Kongresovém sále HK ČR v Praze 9

### I. schvaluje:

1. změnu stanov občanského sdružení Rudolfinea, sdružení pro umělecká řemesla dle předloženého návrhu
2. roční členský příspěvek občanského sdružení Rudolfinea, sdružení pro umělecká řemesla, od 1.1.2008 ve výši 1000 Kč
3. kooptaci pí Jitky Kantové do prezidia sdružení Rudolfinea

### II. bere na vědomí:

1. zprávu o činnosti občanského sdružení Rudolfina, sdružení pro umělecká řemesla od valné hromady 2006

2. zprávu o hospodaření občanského sdružení Rudolfinea, sdružení pro umělecká řemesla od valné hromady 2006
3. informace o plánovaném středisku uměleckých řemesel v Terezíně
4. informace ze Sektorové rady uměleckých řemesel
5. informace o chystaném veletrhu For Habitat s účastí členů sdružení
6. informace o webových stránkách občanského sdružení Rudolfinea sdružení pro umělecká řemesla
7. informace o Mistrovské akademii uměleckých řemesel a o mistrovských zkouškách v roce 2007
8. změnu pravidel mistrovských zkoušek
9. uvolnění p. Michala Gelnara, člena prezidia občanského sdružení Rudolfinea z funkce na vlastní žádost.

*Eva Plánská, tajemnice sdružení Rudolfinea*

## Informace z prezidia

Na jednání dne 24.1.2008 rozhodlo prezidium sdružení Rudolfinea ukončit spolupráci s Ing. Vlastimilem Holčákem a vyřešit nevyhovující situaci v provozu webových stránek a zajištění zpravodaje Ruce.

## Škola skončila, vivat Akademie!

Mistrovská škola uměleckých řemesel vznikla jako vzdělávací forma při sdružení Rudolfinea v roce 1997. O tři roky později získala autorizaci Hospodářské komory České republiky jako součást systému profesního oborového vzdělávání v rámci Akademie řemesel a služeb HK ČR. Byla prototypem mistrovských škol, jež měly vzniknout pro jednotlivá sdružení a živnostenská sdružení začleněná do HK ČR. Podle slov prezidenta HK ČR Jaromíra Drábka byla pilotním programem systému vzdělávání HK ČR. Zůstala však jedinou fungující mistrovskou školou v rámci Akademie řemesel a služeb. Jejím absolventům je udělován certifikát, který se podle slov supervizora PhDr. Ludvíka Losose stává nezbytným kreditem pro ty, kteří budou chtít pracovat v zemích EU. Od roku 2004 se profilovala jako nejvyšší forma vzdělávání pro umělecké řemeslníky, neboť hlavním kritériem se staly rukodělné schopnosti a výsledky praxe v oboru. Nynější vysokoškolská kvalifikace na základě středoškolského vzdělávání je zacílena nikoli k rozvoji řemesla, ale na dráhu kreativní výtvarné činnosti. Vysokoškolské studium restaurování na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze je vázáno především na technologické procesy konzervování a ani zde se nerozvíjí další uměleckořemeslné schopnosti, které, při charakteru uměleckořemeslných předmětů, musí být důležitým předpokladem pro restaurování uměleckořemeslných prací. Většinou se proto na dráhu restaurátora uměleckého řemesla připravují převážně studenti specializovaných oborů vyšších odborných uměleckoprůmyslových škol.

V uplynulém roce 2007 došlo k novému posunu ve vzdělávání uměleckých řemeslníků, pořádaného pod záštitou Hospodářské komory České republiky. Sdružení Rudolfinea požádalo z výše uvedených důvodů v rámci Zákonu o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání č. 179/2006 Sb. o akreditaci pro provádění rekvalifikace na obor restaurátor prací uměleckého řemesla. Tato žádost, podaná po velmi náročných přípravách na jaře minulého roku, byla

v prvním kole Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy zamítnuta. Jednou z námitek bylo také označení studia a proto byl jeho název změněn na nynější Mistrovskou akademii uměleckých řemesel, který je tak v souladu s formou studia HK ČR (Podnikatelská akademie HK ČR). Teprve po podaném právním rozkladu a vyjasnění charakteru a cílů zmíněné rekvalifikace byla dne 17. října 2007 sdružení Rudolfiniea udělena MŠMT akreditace na obor restaurátor prací uměleckého řemesla. Tímto aktem s oprávněním vydávat osvědčení o rekvalifikaci se stává Mistrovská akademie uměleckých řemesel nejvyšší metou ke získání rekvalifikace i pro kvalitní vyučené umělecké řemeslníky. Jejich práce byla i v minulosti zárukou k uchování našeho kulturního dědictví zejména v muzejních sbírkách.

*PhDr. Miloslav Vlk*

## Zkouška stvrdí mistra

Uplynulý běh nynější Mistrovské akademie uměleckých řemesel (MA UŘ) neskončil zcela hladce. V roce 2004 nastoupilo do studia pět kovářů a zámečníků, osm truhlářů, tři řezbáři a posluchač a posluchačka v oboru umělecký pozlacač. Ne všichni však došli k závěrečné zkoušce. Důvody odchodu ze studia byly dvojího druhu. Překážkami se ve dvou případech stala nemoc a dlouhodobý pobyt a práce v zahraničí. Na straně druhé to bylo vedle ztráty zájmu o studium jeho podcenění. Někteří z posluchačů měli nesprávnou představu, že když si studium zaplatili, musí také udělat zkoušku. Časté absence se u některých projeví v nedostatečném zvládnutí látky, což se odrazilo v odborném teoretickém modulu. Jiní se spolehli na Rudolfiniea, že jim kompletně zajistí mistrovské práce především v muzejních sbírkách. K tomu dále přispěly nejasnosti v zadání mistrovských prací. Výkonný tým v prezidiu však není všemocný, je třeba si uvědomit, že svou práci vykonává bezplatně ve svém volném čase. Bez obětavosti několika lidí by se však studium nemohlo vůbec realizovat.

Závěrečná zkouška je plně v kompetenci certifikačního orgánu Hospodářské komory ČR, kterým je firma UNO Praha, s.r.o., v jehož školícím středisku studium také probíhá. I zde se objevily v přípravě zkoušek určité nedostatky. Součin několika příčin vedl k tomu, že letošní závěrečné zkoušky byly poměrně komplikované. Vzhledem k tomu, že většina adeptů do jarního termínu (12.-13. června 2007) nedokončila své závěrečné práce, musely být zkoušky u některých rozděleny na část teoretickou a praktickou. V jarním termínu se zkoušky nezúčastnili čtyři truhláři a jeden kovář a zámečník. Dostavilo se celkem dvanáct adeptů, kteří splnili testy v prvních dvou modulech (ekonomika a právo, pedagogika a psychologie). Největší problémy však nastaly ve zkouškách ze dvou zbývajících modulů, týkajících se odborných teoretických znalostí a praktické závěrečné práce. Ti, kteří neuspěli, měli možnost opravné zkoušky dne 10. října. V tomto termínu byly posouzeny také předložené závěrečné práce ostatních absolventů.

Vzhledem ke vzniklým problémům přistoupilo vedení Mistrovské akademie uměleckých řemesel s prezidiem ke stanovení nových podmínek přípravy, zadávání závěrečné práce a průběhu zkoušky, které byly předloženy na valné hromadě a jsou uvedeny na webových stránkách sdružení ([www.rudolfinea.cz](http://www.rudolfinea.cz)). Studentům nynějšího druhého ročníku MA UŘ budou do konce ledna letošního roku odevzdány orientační okruhy otázek odborného teoretického modulu

MA UŘ (podle směrnice certifikačního orgánu tzv. modulu III, okruhy prvních dvou modulů jsou stanoveny ve směrnici COP 103 v příručce ke stažení na uvedených webových stránkách). Byly stanoveny podmínky povinné práce ve specializaci a adepti podají návrh na volitelnou závěrečnou práci podle svého zaměření, buď na nový výrobek podle návrhu či předlohy, nebo na restaurování předmětu z muzejních sbírek. Vedení MA UŘ a prezidium sdružení Rudolfiniea jim budou nápomocna při zajištění vybrané mistrovské práce k restaurování.

*PhDr. Miloslav Vlk, ředitel MA UŘ*

## Co je třeba k licenci?

Obecně nazývané licencí je povolení Ministerstva kultury ČR k restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi. Toto povolení je vydáváno MK ČR při splnění určitých podmínek, zejména ustanovení § 14a zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči v platném znění.

Povolení MK je přitom potřebné pouze k restaurování kulturních památek, tj. těch historických objektů a předmětů, které byly prohlášeny ministerstvem kultury za kulturní památky a byly zapsány do seznamu kulturních památek. K restaurování jakýchkoli uměleckořemeslných předmětů kulturní hodnoty a sbírkových předmětů v muzeích a galeriích žádného povolení MK, ani živnostenského oprávnění není zapotřebí.

Povolení je vydáváno ve formě rozhodnutí MK ČR, jež obsahuje povolení provádět restaurátorské práce pouze ve vymezeném rozsahu podle oborů a specializací, nikoli tedy univerzálně pro všechny druhy restaurátorských prací. Příloha č. I památkového zákona stanovila třídnic restaurátorských prací, přičemž jednotlivé položky mohou být upřesňovány a konkretizovány. Povolení MK ČR včetně vyznačené specializace zaručuje odborné provádění uváděných restaurátorských prací. Činnost restaurátora mimo rámec tohoto povolení je neoprávněná, neboť restaurátor nemá k jinému restaurování, nebo i k jiné, např. živnostenské řemeslné činnosti, příslušné oprávnění.

Povolení k restaurování uděluje ministerstvo kultury pouze fyzické osobě na základě písemné žádosti po předchozím prokázání její odborné kvalifikace, která zahrnuje jak vzdělání a odbornou praxi, tak tzv. odborné schopnosti. Pro restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou uměleckořemeslnými pracemi, se předpokládá vyšší odborné nebo úplné střední odborné vzdělání v oboru restaurování nebo vyšší odborné či úplné střední odborné vzdělání v příslušném oboru a 5 let odborné praxe. Pro specializace, pro něž středoškolské studium nebylo zřízeno, je požadováno vyučení v příslušném oboru a 8 let praxe při restaurování věcí, které nejsou kulturními památkami. Odborné schopnosti se prokazují dokumentací, ze které vyplývá, že fyzická osoba žádající o udělení povolení k restaurování již úspěšně a samostatně restaurovala předměty, které nejsou kulturními památkami.

Písemná žádost o udělení povolení k restaurování (tedy o tzv. licenci) pak musí obsahovat vymezení restaurátorské specializace, včetně upřesnění podle třídnic restaurátorských prací v příloze č. I výše uvedeného památkového zákona. V příloze k žádosti musí být evidenční dotazník dle přílohy č. 2 tohoto zákona a kopie dokladů o dosaženém odborném vzdělání. Součástí přílohy musí být také restaurátorská dokumentace zejména tří restaurátorských prací na věcech, které nejsou kulturními památkami, z nichž zejména jedna nesmí být starší dvou let. Podmínkou je, že musí být provedeny v restaurátorské specializaci, v níž se žádá o povolení k restaurování. Dokumentace musí obsahovat komplexní vyhodnocení příslušných průzkumů a výzkumů, fotodokumentaci stavu díla před započítím restaurátorské práce, v průběhu jednotlivých etap, a po ukončení práce, popis použitých

technických a technologických postupů a materiálů, rozbor a vyhodnocení případných nových zjištění o díle a pokyny pro jeho další ochranný režim, tedy komplexní restaurátorskou zprávu.

Z praktického pohledu je zřejmé, že při restaurování uměleckořemeslných předmětů, které nejsou kulturními památkami, není ani pro objednavatele, ani pro řemeslníka nutná nějaká dokumentace. Zejména fotodokumentace zvyšuje náklady prací a objednavatel není zpravidla ochoten je hradit. Při podání žádosti o licenci proto dokumentace dříve provedených prací obvykle chybí. Lze proto doporučit, i když to vlastní restaurovaného předmětu nepožaduje, pořizovat průběžně zejména fotografickou dokumentaci práce, případně i restaurátorskou zprávu, již s předpokladem možnosti podat žádost o povolení k restaurování v dalších letech.

Podrobnosti k tzv. licenci lze dále zjistit na webových stránkách MK ČR ([www.mkcr.cz](http://www.mkcr.cz)) v části „Kulturní dědictví“ v sekci „Památky“. V této sekci pod „Dokumenty zde“ jsou „Související právní předpisy“, kde je zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči i vyhláška č. 66/4988 Sb. k provedení tohoto zákona, uvádějící obsah restaurátorské zprávy. Rovněž v této sekci pod názvem „Restaurování kulturních památek“ jsou pod „Dokumenty zde“ uváděny ke stažení jak postup při podávání žádosti, tak formuláře příloh žádosti, tedy dotazník žadatele, přehled restaurátorských prací i třídění specializací.

*JUDr. František Jaroš*

## Na For Habitat

Ve dnech 6.-9. března 2008 se bude na výstavišti v Praze Letňanech konat veletrh For Habitat, zaměřený na interiér, bydlení, pro hoteliéry a gastronomii. Rudolfineya se rozhodla zúčastnit tohoto veletrhu, předvést se na něm jako profesní sdružení a představit i jeho jednotlivé členy. Díky tomu, že jsme objednali plochu 90 m<sup>2</sup>, podařilo se nám získat skvělou cena za m<sup>2</sup> výstavní plochy a to 100,- Kč, zatímco běžná cena pro jednotlivého vystavovatele by byla trojnásobná.

Veletrhy jsou pro zúčastněné důležité z několika důvodů. Jednak se člověk může prezentovat, udělat něco pro svou reklamu, a zároveň i získá celkový přehled o nových trendech, při rozhovorech s potencionálními klienty si uvědomí potřebu trhu a může přehodnotit i směr, kterým by chtěl, aby se jeho firma ubírala. Navíc lidé při osobním rozhovoru k Vám získají větší důvěru a kolikrát přehodnotí i svůj postoj k lacinému zboží z hypermarketů ve prospěch dobrého uměleckého řemesla. Na takovém veletrhu lze získat zakázku za několik tisíc korun, mnoho kontaktů, skvělého klienta, vývoz do zahraničí, nebo jen obchod za pár korun. Vše záleží na tom, jak je vystavovatel schopen svůj sortiment předvést. Z vlastní zkušenosti vím, že ze sta potencionálních se vrátí 5%, ale i to je úspěch.

Pokud se nerozhodnete se na veletrhu prezentovat, přijďte se alespoň podívat, vezměte s sebou své známé a řekněte o něm lidem, o nichž si myslíte, že by je takový veletrh mohl zajímat. Volných vstupenek je dost, stačí jen dát vědět tajemnici sdružení paní Plánské, pošle vstupenek, kolik bude třeba. V současnosti pracujeme na medializaci veletrhu a připravujeme rozhovory s vystavujícími. Naše sdružení připravuje ocenění pro nejoriginálnější exponát, nejlépe zrestaurovanou práci a ocenění pro nejlepší práci studentskou.

Chtěla bych prostřednictvím našeho zpravodaje poprosit všechny členy Rudolfiney, kteří na veletrhu nebudou vystavovat, aby poslali paní Plánské katalogy, vizitky, fotografie (i v digitální podobě), abychom mohli třeba i Vás prezentovat

přímo na stánku Rudolfiney. Našemu sdružení se v současnosti otevírají i nové možnosti, a tak pracujeme na novém seznamu našich členů, kteří budou zařazeni pod svými obory. Naší snahou je vytvořit seznam uměleckých řemeslníků, který bychom mohli nabídnout důležitým investorům. Větší možnost prosadit se, a to nejen na veletrhu, má celé sdružení než samotný jednotlivec.

*Jitka Kantová*

## Co znamená Rukověť?

Před valnou hromadou 2003 jsem na shromáždění grémia mistrů uměleckého řemesla a lektorů navrhl v rámci dalšího vzdělávání uměleckých řemeslníků možnost vydávání digitálních publikací. Teprve po třech letech, věnovaných budování nynější Mistrovské akademie uměleckých řemesel, jsem se mohl znovu vrátit k této myšlence a její realizaci.

V roce 2006 mne šéfredaktorka jednoho z nejzdařilejších internetových časopisů Glassrevue paní PhDr. Marie Kohoutová požádala o seriál o dekoru a ornamentu v užitém umění, který jsem nazval Výzdoba v proměnách času. Vycházel v nejčtenější rubrice Sklo, doba, lidé od března 2006 do července 2007 celkem v sedmnácti dílech. Populárně naučný přehled proměn tohoto fenoménu byl převeden na studijní CD-ROM. Již v lednu byl zaslán uměleckořemeslným školám jako studijní materiál pro odborné učitele s nabídkou úzké spolupráce škol s naším sdružením.

Koncem loňského roku se nabídla možnost spolupráce s mladými členy našeho sdružení, posluchači MA UŘ manžely Kantovými. Jde především o zpřístupnění textů a materiálů nejen ke vzdělávání uměleckých řemeslníků, ale do budoucna i uchování cenných informací ze starých příruček pro umělecké řemeslníky z dob, kdy byla umělecká řemesla ještě fungující součástí života společnosti, tedy z konce 19. a počátku 20. století. Ptáte se, proč se vracet k tak starým knihám, jejichž jazyk už je pro naši dobu zcela archaický? Je tomu tak proto, že obsahují velmi cenné, často pozoruhodně a systematicky řazené informace. Některé pojmy již zastaraly, postupy se v něčem změnily. Proto budou texty doplněny vysvětlujícími poznámkami a nezbytným zpřesňujícím komentářem. Ke spolupráci vyzýváme všechny profesionály v oboru uměleckých řemesel i vážně zájemce o tuto širokou a dnes přehlíženou a ohroženou oblast. Moderní technika nám umožní uchovat vědomosti ze zanikajících uměleckých řemesel. Nabídky odborně zajímavých (zejména českých) knih k naskenování a vydání v digitální podobě zasílejte, prosím, na adresu sdružení nebo e-mailovou adresu v tiráži zpravodaje RUCÉ. Nově zakládaná řada digitálních publikací dostala název RUKOVĚŤ. Je to starší ekvivalent dnes běžně užívaného pojmu encyklopedická příručka, shromažďující zevrubné informace z dané oblasti vědění nebo oboru lidské činnosti. Svou jazykovou podobou vychází z pojmu „ruce“, které jsou nezbytným, nejjemnějším a nenahraditelným nástrojem pro obor uměleckých řemesel ve všech jeho specializacích. Protože moderní formu CD-ROMu není možné nazývat jako u knih ani svazkem či dílem, rozhodli jsme se označit posloupnost řady pouhým číslem.

Brzy bude dokončena Rukověť č.1 pod titulem Z dějin uměleckého řemesla, s články ve třech souborech, naskenovanými z málo dostupných a zaniklých časopisů. Po mém Úvodu do dějin uměleckého řemesla s vysvětlením základních pojmů a nástinem od vzniku řemesla v pravěku (ze Sborníku Technického muzea v Brně) následuje seriál Karla Holešovského Z dějin uměleckého řemesla, sledující minulost zejména evropského uměleckého řemesla od 11. do 20. století a nakonec můj seriál, který se věnoval uměleckému řemeslu a užitému umění, tentokrát v Čechách a na Moravě



ve stejném časovém období (ze zaniklého časopisu Starožitnosti a užité umění). Soubor statí, proponovaných jako studijní materiál, je vhodný nejen pro posluchače MA UŘ, ale i umělecké řemeslníky, restaurátory prací uměleckého řemesla, učitele a studenty odborných škol.

Digitální publikace (mezi nimiž budou podle možností vycházet i nové původní texty) by měly být cenově dostupné, podle nákladů na výrobu v ceně 100-200,- Kč. Budou zaslány v nabídce všem odborným školám, na objednávku na sekretariátu sdružení pak i dalším zájemcům na dobírku. Veškerá tržba bude sloužit k nákladům na činnost našeho sdružení Rudolfinea, které je neziskovou organizací.

PhDr. Miloslav Vlk

## Rudolfinea do škol

V zaměření činnosti našeho sdružení se nemůžeme soustředit jen na stávající situaci v oblasti uměleckých řemesel. Uvědomujeme si, že bez výchovy mladých uměleckých řemeslníků je existence této rozmanité oblasti rukodělné výroby ohrožena stejně, jako tlakem komerce a spotřebního zboží nevalné kvality. Již více než po dva roky trvá spolupráce s některými významnými uměleckoprůmyslovými školami, kde se členové našeho sdružení zúčastňují zkušebních komisí, sledují podle všech možností výstavy absolventských prací a další akce. Donedávna to byla jen aktivita jednotlivých členů prezidia a sdružení, kteří při tom uplatňovali profesní zkušenosti a zájmy. Šlo zejména o SUPŠ a VOŠ v Turnově, VOŠ a SUŠ textilních řemesel v Praze I, SŠU a designu a VOŠ restaurátorskou v Brně. Některé ze škol se představují na stránkách reprezentačního měsíčníku Komora.cz v rubrice „Řemesla“ v souvislosti se společným zájmem našeho sdružení a Hospodářské komory České republiky na odborném vzdělávání a uplatnění budoucích drobných podnikatelů-živnostníků. Na našich webových stránkách postupně uvádíme u charakteristiky jednotlivých řemesel také možnost přímého vstupu na webové stránky odborných škol, kde se vyučují příslušné uměleckořemeslné obory.

Nejintenzivnější spolupráce probíhá s Vyšší odbornou školou uměleckoprůmyslovou a Střední uměleckoprůmyslovou školou v Praze 3-Žižkově. Již několik let doplňuje výuku

přednáškami o dějinách nábytku, historickém interiéru a ornamentice viceprezident sdružení, historik umění PhDr. Miloslav Vlk. V roce 2004 je obohatila odborná exkurze pro odborné učitele a studenty školy, posluchače MA UŘ a členy našeho sdružení do Hofmobiliendepotu a Muzea užitého umění ve Vídni, v následujícím roce do Bavorského národního muzea v Mnichově. Letos proběhnou externí přednášky dr. Vlka pro nový obor interiérová tvorba na VOŠUP o historickém vývoji interiéru. Jejich doplňkem by se měla stát již dříve slíbená návštěva mnichovské Rezidence, která je největší expozicí historického interiéru v Evropě.

Uměleckoprůmyslové školy a učiliště jsme oslovili s plánovanou výstavou „Zlaté ruce“, která se měla konat v prostorách Pražského hradu. Přestože z jejího uspořádání sešlo, nabídlo prezidium odborným vzdělávacím ústavům jiné aktivity. Účast na veletrhu For Habitat však přijalo z finančních důvodů jen několik škol.

Rudolfinea sleduje nepříznivé tendence v postavení odborných škol a učilišť a je si vědoma závažných problémů ve vzdělání budoucích uměleckých řemeslníků. Proto bylo rozhodnuto nabídnout všem státním uměleckoprůmyslovým školám bezplatné členství v našem sdružení. Jedna z reálných možností spolupráce je vydávání odborných a učebních textů v podobě digitálních publikací v řadě Rukověť (o ní na jiném místě).

Prezidium sdružení

## Výzva prezidia

Obracíme se na členy sdružení, zejména uměleckoprůmyslové vzdělávací ústavy, ale také muzea s významnými sbírkami uměleckořemeslných prací a designu. Přestože žijeme v době informační revoluce, jsou v oboru umělecká řemesla informace rozptýlené i v regionálních zdrojích, které nemůžeme, stejně jako naši členové a další zájemci, sledovat. Již od založení webových stránek se zabýváme myšlenkou vytvořit na nich rubriku Kalendář, ve které bychom chtěli informovat o významných výstavách, školních akcích, profesních workshopech, konferencích, přednáškách a setkáních profesionálů a vážných zájemců o umělecká řemesla. Do nich bychom z naší strany zahrnuli nabídku přednášek a mistrovských seminářů nejen pro studenty MA UŘ. Prosíme vás zainteresované proto o zasílání informací na naši e-mailovou adresu: [info@rudolfinea.cz](mailto:info@rudolfinea.cz). Děkujeme za pochopení a těšíme se na spolupráci.

RUCE – zpravodaj sdružení pro umělecká řemesla Rudolfinea o.s.

Pro své členy vydává Rudolfinea, Jeronýmova 73, 252 63 Roztoky

IČO 649 34 951 jako neprodejnou publikaci

Odpovědný redaktor: PhDr. Miloslav Vlk

Foto: Mgr. Václav Kosina, autoři mistrovských prací

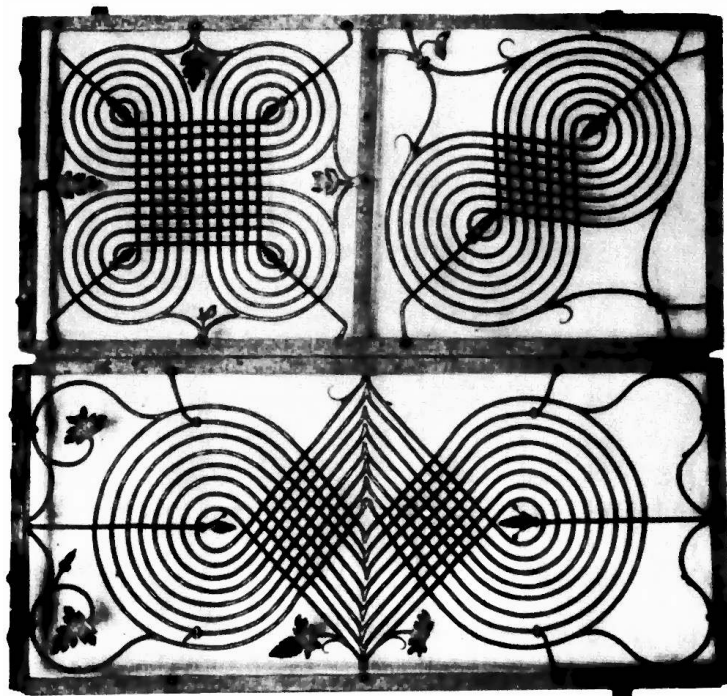
Sazba: Ing. Michal Vlk

Tisk: zajišťuje agentura MIRSA

Náklad 200 ks

[www.rudolfinea.cz](http://www.rudolfinea.cz)

[info@rudolfinea.cz](mailto:info@rudolfinea.cz)



## DESET NOVÝCH...

V roce 2004 nastoupilo do nového běhu tehdejší Mistrovské školy uměleckých řemesel celkem osmáct posluchačů. Přes některé problémy (o nich na jiném místě) studium absolvovalo patnáct adeptů, závěrečnou práci dokončila a zkoušku nakonec složila víc jak polovina z původně přihlášených. Některé práce přispěly restaurováním sbírkových předmětů k záchraně kulturního dědictví v muzejních sbírkách, které patří k hlavním cílům sdružení Rudolfinea. Na valné hromadě 1. listopadu 2007 byly slavnostně předány mistrovské listy s titulem

Mistr uměleckého řemesla úřadujícím prezidentem sdružení Robertem Ritschelem a ředitelem Mistrovské akademie uměleckých řemesel PhDr. Miloslavem Vlčkem celkem deseti novými mistrům.

V krátkém přehledu představujeme v abecedním pořadí nové nositele titulu se specializací spolu s jejich závěrečnými pracemi, které byly zaměřeny na restaurování. Výše představení absolventi jsou také prvními rekvifikanty Mistrovské akademie uměleckých řemesel s osvědčením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.



### Jiří Baťa (\*1961)

#### **umělecký kovář a zámečník s možností restaurovat**

Závěrečnou prací bylo restaurování železem kované truhlice na žold střeoevropského původu ze 17.-18. století ze sbírek Vlastivědného muzea v Olomouci. Spočívala v rozebrání, průzkumu vnitřku a zámkového mechanismu a jeho opravy, doplnění chybějícího klíče, nožky a nýtů s ozdobnou hlavou a nakonec v očištění, konzervování železných částí a zavoškování povrchu. Bylo užito různých restaurátorských postupů, v nezbytných doplňcích byla prokázána kvalita autorovy řemeslné práce, doložená také klepadlem v podobě satyra, volně inspirovaným předlohami z minulosti.

### Naděžda Březinová (\*1956)

*umělecká pozlacačka s možností restaurovat*



Nově zadanou závěrečnou prací byl osmiramenný empirový lustr střeoevropského původu z doby po roce 1800 s bohatou plastickou figurální výzdobou (lvi hlavy a skupina ženských postav na nosném tělese) ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Utrpěl novodobými povrchovými úpravami polychromie a zlacení, které bylo, až na spodky misek, přebrozováno. Po demontáži a očištění jednotlivých částí byly mechanicky odstraněny nepůvodní části doplněné odlitím do negativních forem sejmutých ze zachovaných částí. Praskliny byly nově zatmeleny, opatřeny novým podkladem, zlacením a přeleštěny do původního vzhledu a nakonec opatřeny ochranným nátěrem. Cílem byla rekonstrukce původního charakteru objektu.

Předmětem závěrečné práce bylo restaurování intarzovaných barokních dveří, které zasadil do nově zhotovené šatní skříně. Ta odpovídá době vzniku dveří a její korpus vychází z tvarosloví barokních skříní. V náročné práci prokázal zvládnutí základních řemeslných i výzdobných technik a schopnost náročné restaurátorské práce (viz článek Barokní dveře do nové šatní skříně v loňském měsíčníku Komora.cz č. 12)

### Pavel Bouška (\*1974)

**umělecký truhlář s možností restaurovat**



Rokokový obrazový rám z nástavce oltáře kostela sv. Martina v Kostelci u Křížků z poloviny 18. století je charakteristickým typem kartušového obrazového rámu s asymetrickou zvládnutou siluetou. Je tvořen motivy rokajů a rokajových hřebínků, doplněných lístky a kvítky, nasazenými na přerušovanou kostru úseků pásky, zakončené volutami. Pádem rozlomený rám na několik částí poškozených dřevokazným hmyzem bylo potřeba petrifikovat a doplnit řezbou chybějící části (zlacení provedla N. Březinová).



**Kamil Čelíkovský (\*1975)**  
*umělecký řezbář s možností restaurovat*



## Miloš Kohlíček (\*1954)

### umělecký řezbář s možností restaurovat

Předmětem práce je restaurování hlavního oltáře kostela sv. Kateřiny v Chotči, vzniklého v první čtvrtině 18. století s bohatými akantovými křídly a kartuší pro obraz v nástavci a provedení kopie odcizeného anděla z levé strany oltáře. Olámanou oltářní výzdobu bylo třeba penetrovat a zpevnit bandážováním a dřevěnými výztužemi. Podle zachovaných částí dořezat velké množství ornamentálních detailů. Podle fotodokumentace, měř a poměrů zachovaných částí rekonstruovat kopii barokního anděla odpovídající charakteru původní dřevorezby.



## Václav Novotný (\*1960)

### umělecký truhlář s možností restaurovat

Značně mechanicky poškozená cechovní truhla cechu krejčích ze sbírek Regionálního muzea v Litomyšli byla restaurována při užití základních konzervačních metod a restaurátorských postupů. Cílem bylo oživit vzhled silně znečištěného kusu s doplněním drobných částí při uchování patiny předmětu s respektováním drobných chyb při výrobě i menších poškození vzniklých opotřebením, aby byla maximálně uchována autenticita předmětu, kterému se vrátila původní funkčnost.



## Karel Mahelka (\*1975)

### umělecký truhlář s možností restaurovat

Střední psací dílec barokního sekretáře ze soukromého majetku, druhotně umístěný na nový stolový podstavec ve funkci psacího stolu. Vedle restaurování psacího dílce s dolepením a doplněním poškozených částí, osazením nového zámku a kování byla zhotovena starými postupy nová třízásuvková komoda s klenutou čelní zásuvkovou stěnou, která slohově odpovídá zachovanému torzu. Rovněž tato náročná práce prokázala zvládnutí klasických uměleckořemeslných postupů i schopnost restaurovat.

## Václav Minařík (\*1955)

### umělecký kovář a zámečnick s možností restaurovat

Mistrovskou prací je restaurování dveří z hlavního portálu kostela P. Marie v Mariánské Týnici ze 3. čtvrtiny 18. století. Zachovala se jen nadpražní část ve velmi špatném stavu, vlastní křídla dveří byla necitlivě opravena v padesátých letech 20. století nevhodnou technologií. Po náročné konzervaci horní části i všech funkčních prvků dveří je provedena rekonstrukce zámku a oplátování křídel vlastních dveří se zhotovením nových pásů, rokajů i hřebů, i nového povrchového nátěru podle průzkumu, pocínování plastických částí a celková konzervace povrchu.

## Michal Zetek (\*1965)

### umělecký řezbář s možností restaurovat

Komodový sekretář s tabernákovým nástavcem, Rakousko kolem 1750, ze soukromého majetku, se dochoval v torzálním stavu.

Komoda si

uchovala jen boky, horní desku a spodní zásuvku. Také střední psací dílec a nástavec byly značně poškozeny mechanicky, louhováním šelakové vrstvy na čelní straně zásuvek, uvnitř vznikly některé zásuvky nevhodnou technologií. Dýha a intarzie byly poškozeny z osmdesáti procent. Autor závěrečné práce musel doplnit nohy, dvě zásuvky a valnou část dýh s intarzií a provést novou šelakovou polituru. Náročná práce dokládá zvládnutí všech hlavních truhlářských postupů, zdobných technik a povrchových úprav, jejichž výsledkem je znovu funkční a estetický celek odpovídající originálu s maximálním uchováním původních částí.



## Pavel Špelda (\*1977) umělecký řezbář s možností restaurovat

Zvoleným tématem je francouzský rám z doby Ludvíka XIV., který bylo třeba konzervovat a doplnit řezbou. Vedle toho byl předložen na ukázkou řemeslných schopností nový řezaný rám.

